

**НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ**
NOTARY CHAMBER OF UKRAINE

Нотаріальна палата України (НПУ)

Юридична адреса:
вул. Антоновича, 7а, м. Київ, 01007, Україна

Адреса для листування:
вул. Хрещатик, 6, оф. 5а, м. Київ, 01001, Україна

Код ЄДРПОУ 38684025

№ 3/2 «22» січня 2025р.

**Уповноваженому Верховної Ради
України з прав людини
Дмитру ЛУБІНЦЮ**

Шановний Дмитре Валерійовичу!

Нотаріальна палата України (далі – НПУ) як єдиний представницький орган самоврядування нотаріусів України висловлює Вам свою повагу та звертається з цим листом з приводу реалізації наказу Міністерства юстиції України № 78/5 від 09.01.2025 «Про внесення змін до Порядку забезпечення доступу осіб, уповноважених на здійснення реєстраційних дій, до Єдиних і Державних реєстрів, інформаційно-комунікаційних систем, у тому числі інформаційних (автоматизованих), створення та забезпечення функціонування яких віднесено законодавством до компетенції Міністерства юстиції України».

НПУ неодноразово своїми листами від 20.02.2025 № 8/1, від 07.11.2025 №51/7, зверталась до Міністерства юстиції щодо права вільного вибору користувачами засобів електронної ідентифікації під час здійснення доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (далі - ДРРП) та акцентувала увагу на унеможливленні встановлення обмежень зазначеного права для нотаріусів та державних реєстраторів шляхом примусового використання ними виключно конкретного засобу ідентифікації.

Втім, положеннями Наказу Міністерства юстиції України від 15.12.2015 № 2586/5 «Про впорядкування відносин з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» передбачено, що підтвердження проведення реєстраційної дії у Єдиних та Державних реєстрах можливе виключно із застосуванням віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія. Підпис» («Дія ID») або проведення реєстраційної дії шляхом підтвердження повідомлень, отриманих користувачем засобами Порталу Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія).

У відповідь на лист НПУ від 20.02.2025 року № 8/1 Міністерство юстиції України зазначило, що з обмеження проведення реєстраційних дій виключно із застосуванням кваліфікованого електронного підпису «Дія. Підпис» запроваджуються з метою забезпечення додаткового захисту під час здійснення державної реєстрації прав.

Ми розуміємо, що забезпечення безпеки при державній реєстрації прав є важливим елементом державної політики і потребує запровадження окремих

інструментів електронної ідентифікації, наприклад таких як «Дія.Підпис». Водночас, безпекові механізми повинні враховувати конституційні права нотаріусів та життєві реалії.

Зокрема, до НПУ надходять звернення від нотаріусів про те, що вони не мають реальної можливості скористатися засобом електронної ідентифікації через застосунок «Дія», оскільки, не мають паспортні документи нового зразка, а саме ID-картку або біометричний закордонний паспорт, або у них відсутній реєстраційний номер облікової картки платника податку (РНОКПП).

Хочемо акцентувати також увагу, що вимога наявності у нотаріусів таких документів не ґрунтується на нормах закону і порушує базові норми конституційних прав громадян.

Відсутність альтернативних способів ідентифікації, якими можна скористатися за відсутності біометричних документів та/або реєстраційного номера облікової картки платника податку (РНОКПП) обмежує у можливості нотаріусів скористатися додатковим захистом при здійсненні професійної діяльності.

Крім того, варто наголосити, що нотаріуси, які з релігійних переконань не отримали РНОКПП фактично позбавляються можливості забезпечити додатковий захист своєї діяльності.

А у випадку із запровадженням обов'язкової автентифікації через застосунок «Дія. Підпис» такі нотаріуси взагалі будуть позбавлені можливості здійснювати професійну діяльність, особливо з огляду на те, що державна реєстрація прав є обов'язковою за наслідком вчинення відповідної нотаріальної дії. Таким чином встановиться обмеження у доступі до професії.

Крім того, зазначені обмеження можуть створювати перешкоди для здійснення нотаріальної діяльності у випадку технічних збоїв або недоступності сервісів «Дія».

Більше того, запроваджені вищевказаним Наказом Міністерства юстиції України № 78/5 від 09.01.2025 обмеження суперечать законодавству, яке регулює нотаріальну діяльність і в першу чергу Закону України «Про нотаріат» щодо закріплених статтею 8¹ цього Закону гарантій держави, яка забезпечує рівні умови доступу громадянами до зайняття нотаріальною діяльністю та рівні можливості нотаріусам в організації та здійсненні ними нотаріальної діяльності.

Слід також вказати, що встановлені обмеження суперечать засадам, закріпленим у Законі України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» (стаття 11⁻¹), зокрема щодо:

- права користувачів на вільний вибір засобів електронної ідентифікації, які відповідають встановленому рівню довіри;
- недопущенню встановлення таких обов'язкових вимог до технічних рішень, що використовуються у процесі електронної ідентифікації та надання електронних довірчих послуг, які можуть бути задоволені лише однією технологією. Цей принцип зокрема передбачає недопущення обмеження вибору лише однією технологією чи платформою.

Розуміючи актуальність проблеми пошуків засобів захисту реєстрів та передумови прийняття Наказу Міністерства юстиції України № 78/5 від 09.01.2025, НПУ акцентує увагу на тому, що положення підзаконного нормативно-правового акта не можуть обмежувати права нотаріусів, гарантовані вищевказаним Законом України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», згідно статті 11⁻¹ якого користувачі мають вільний вибір засобів електронної ідентифікації, які відповідають встановленому рівню довіри.

З огляду на вищевикладене та важливість і актуальність цього питання для захисту прав людини і громадянина просимо долучитись до його врегулювання.

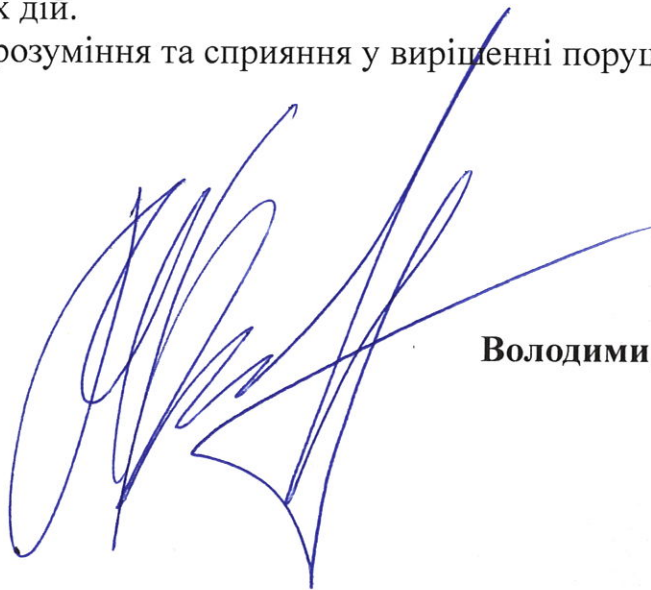
Переконані, що існує нагальна потреба забезпечення альтернативних до сервісів «Дія» варіантів забезпечення безпеки здійснення реєстраційних дій, а саме має бути розширений перелік засобів електронної ідентифікації і включені засоби, які доступні нотаріусам, у яких відсутні РНОКПП.

Зі свого боку пропонуємо провести спільні обговорення моделі удосконалення системи електронної ідентифікації і технічного підтвердження вчинення реєстраційних дій.

Сподіваємось на розуміння та сприяння у вирішенні порушених питань.

З повагою

Президент НПУ

Володимир МАРЧЕНКО